

resnico, samo da nas bolj počrnijo. Ako se pa predrzne kateri naših se zagovarjati, se potezati za sveto resnico ali pa celo trditi, da tudi v njihovih vrstah ni vse tako, kakor bi moralo biti, takrat začnejo streljati kar s topovi na nas. Ti ljudje imajo v rokah moč, to oni dobro vedo. Mnogo preprostega, pobožnega — pa tudi zlobnega ljudstva jim je slepo vdano, ker že od pantiveka zauživajo čast, slavo in zaupanje ljudstva. Oni hočejo imeti šolo in učiteljstvo pod svojo oblastjo, trdeč, da jim to pripada. Nastala je za šolo prava vojska. Piše se o brezverski šoli in trosi se to obrekovanje med preprosto ljudstvo, da se na ta način jemlje ugled in spoštovanje učiteljstvu in šoli. Niti na najsvetejšem kraju, v cerkvi, se nam in šoli ne prizanaša. Gorje mu, kdor se postavi v bran! „Učiteljski Tovariš“, ki se je potezal za naše pravice, za šolo in bedno učiteljstvo — ta je sedaj proklet, kdor ga bere, je „ferdaman“. Učiteljstvo naprednega duha se preganja, prezira in zasramuje. Kakšno pa naj bo drugačno kot napredno? Ali naj bo hinavsko, svetohlinsko in breznačajno? Znabiti nazadnjaško, da bi ne sodelovalo za prosveto, omiko in napredek med ljudstvom, kakor oni želijo? Nikakor ne! Ono mora biti napredno, ker že stan to zahteva, pa tudi verno, značajno in neumorno delavno, in te lastnosti naj použiva od njih šolska mladina, da postane tudi narod nekdanj podoben svojim odgojiteljem. Te lastnosti pa našim nasprotnikom niso drage, zato se pa bije boj na življenje in smrt. Udarci, katerih dobivamo od te struje ljudi, niso več moralični, ampak pogubonosni. Gorje nam, šoli in narodu, ako pridejo ti do neomejene oblasti. Zgledov, kako bi se ravnalo potem z nami, imamo v naši državi in drugod. Nehote nam prihaja na misel slavni poljski pisatelj Sienkiewicz in njegovo delo „Križarji“. Hudobije, ki so jih uganjali križarji pod znakom sv. križa in naše vere so tu popisane natančno.

(Dalje.)

Dopisi.

Štajersko.

Iz Ljutomera. Zadnja številka „Učit. Tovariša“ je prinesla klic iz Ormoža z noslovom: „Kam plovejo naši sosedje v ljutomerskem okraju?“ Ker je iz vrstic jasno, kdo je tisti mlad tovariš-predlagatelj, zato blagovolite sprejeti sledeče v pojasnilo.

Vse, kar predbaciva pisec istih vrstic, se ni vršilo ne v zadnjem, pa tudi ne v enem zborovanju, ker naše društvo ne zboruje vsako četrtletje o lepem vremenu enkrat, ampak vsak mesec prvi četrtek pri vsakem vremenu. Meseca januarja sem res predlagal, naj opusti društvo naročitev političnih listov „Slov. Učitelj“ in „Učit. Tovariš“. To pa sem storil s popolnoma dobrim in vseskozi naprednim namenom, ker sem predlagal v prvi vrsti opustitev „Slov. Učitelja“, ki sploh ni glasilo učiteljev, temmanj pa naprednih. Kako pa pride napreden učitelj do tega, da bi podpiral list, ki je pravi grobokop napredni šoli in naprednemu učiteljstvu! „Učiteljskega Tovariša“ pa ima itak naročenega vsak napredni učitelj, čemu bi ga plačeval dvakrat ter še za take, ki so mu nasprotni. Političen list ima pa le tudi takrat vrednost, ako se čita sproti, ne pa vsak mesec enkrat. Jasno je, da ni bil nikakor moj namen, delovati proti „Učit. Tovarišu“.

V učit. zborovanju meseca februarja, pri katerem nisem mogel biti navzoč, je predlagal za napredek šole vnet to-

variš, da se naroči vseskozi strokoven list „Oesterreichischer Schulbote“. Omenim pa obenem, da je društvo že ves čas naročnik „Popotnikov“. Gotovo imajo le strokovni listi trajno vrednost. Naše društvo je res ud „Zaveze“, pristopilo pa je tudi ravno pri zadnjem zborovanju meseca marcija na moj predlog „Zvezi slov. štajerskih učiteljev in učiteljic.“ V kratkem času svojega bivanja v tem okraju sem se prepričal, da še ni tako zavoženo, kakor se sodi.

Kar pa se tiče našega glasila, je naročeno na njega menda malo društev — kolikor mi je znano, tudi ormoško učiteljsko društvo ni bilo do sedaj naročnik „Zavezinega“ glasila. Vsakega posameznega učitelja dolžnost je, da je naročnik „Učit. Tovariša.“

Iz lista „Naš dom“ pa črpa duševno hrano najbrž pisec istih vrstic sam, ker je tako spreten v laganju in zavijanju.

Na klic „Kam plovejo naši sosedje v ljutom. okraju?“ omenim le, da je dopisniku gotovo malo mar, kam plovejo njegovi sosedje; ako bi videl tudi našo ladjo se potapljati, bi menda bil on zadnji, ki bi priskočil na pomoč ter vrgel rešilno vrv vsaj enemu naprednih učiteljev. Povem pa mu lahko tudi, da še njegovih moči ne bomo tako hitro rabili, ker nas je še dovolj krepkih naprednih učiteljev, kateri imamo jasno začrtano smer, kam plovemo.

Na Stari cesti, dne 24. marcija 1903. [J. Tomažič.

Opomba uredništva: Naše mnenje je, da je dolžnost tako posameznega naprednega učitelja kakor tudi naših naprednih učiteljskih društev, da čim bolj podpirajo svoje napredno glasilo, zakaj čim več gmotne podpore ima katerikoli list, tem lepše se razvija in tem lažje izvršujejo svojo nalogo. Tako je tudi z našim listom. Kako je bilo z gorenjim slučajem ustrezno našim klerikalnim prijateljem, je že razvidno iz tega, da je „Slovenec“ z veseljem objavil vest, da je „Ljutomersko učit. društvo“ opustilo „Učit. Tovariša.“ Take pohvale seveda ne moremo biti veseli. — Ljudje jo tolmačijo po svoje.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

„Slovenska Šolska Matica“ priredi v sredo, dne 8. aprila t. l., ob 8. uri zvečer v mali dvorani „Narodnega doma“ v Ljubljani predavanje gosp. ravnatelja Henrika Schreinerja o „formalnih stopnjah“. — Ker je postalo to vprašanje pri nas zadnji čas jako pereče, je pričakovati obile udeležbe vseh interesiranih krogov. Odbor.

„Jubilejska samopomoč“. Opozarjam one gg. člane, ki še niso poravnali letošnje letnine, oziroma za zadnji slučaj smrti (Dolinar), naj to čim prej store, da bo vse v redu, in jih ne bo treba posebej tirjati, kar je mučno in provzroča stroške. Fr. Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Pedagoško društvo v Krškem zboruje v četrtek, dne 7. maja, ob 10. uri dopoldne v Št. Jerneju po sledečem dnevnem redu: 1. hospitacija, 2. poročilo o društvenem delovanju, 3. pregled letnega računa, 4. volitev treh pregledovalcev računa, 5. volitev novega odbora, 6. predlogi. K obilni udeležbi vabi odbor.

Kamniško učiteljsko društvo ima svoj občni zbor dne 16. aprila t. l. ob 9. uri dopoldne v moravški šoli.

Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi hospitacija pri začetnikih: „Številjenje (po Črnivcu) in napisovanje“, ter poročilo g. nadučitelja Tomana: „Učni načrti“ v pripravljalnem odboru za deželno konferencijo.

Oglasila za skupno vožnjo iz Domžal v Moravče in nazaj sprejema najkasneje do 14. aprila nadučitelj v Ihanu. Vend. Sadar, t. č. tajnik.

Ljubljansko učiteljsko društvo ima svoj redni občni zbor v sredo, dne 1. aprila, ob 8. uri zvečer v gostilniških prostorih g. Bahovca v Sodniških ulicah po običajnem vzporedju. K obilni udeležitvi vabi

odbor.

„Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“ ima svoj redni občni zbor dne 7. malega travna t. l. ob 6. uri zvečer v „Narodnem domu“, pritličje na desno. Dnevni red: Nagovor podpredsednikov. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. Volitev odbora. 6. Volitev pregledovalcev računov. 7. Služajnosti. — K obilni udeležbi vabi najvljudneje odbor.

Štajerska.

„Učit. društvo za celjski in laški okraj“ zboruje v nedeljo dne 5. aprila t. l. v okoliški šoli v Celju po nastopnem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve in nasveti. 3. Podavanje: „Nekaj o Celju“. 4. Iz šolske prakse.

Gg. pevci naj se zbero ob 1/4 11. uri pri pevski vaji. Pripravijo naj se na pesmi: „Moh. pesmarica II. del“ št. 3, 6, 7, 21 in 24. — Zborovanje se prične ob 11. uri.

K številni udeležbi vljudno vabi

Armin Gradišnik, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj je zborovalo dne 7. sušca t. l. na Vidmu. Udeležba je bila v kljub skrajno neugodnemu vremenu povoljna in so prihiteli društveniki od blizu in daleč, da se odzovejo svoji stanovski dolžnosti. Vsa čast jim!

Po prijaznem pozdravu navzočih društvenikov javi predsednik, da je društvo zopet pridobilo tri nove člane, pristopili so mu namreč gospodični Mazi (Artiče) in Derstvenšek (Sv. Anton) ter gospod Jamšek (Artiče).

Po prečitaju in odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja se reši več dopisov. Betzove patentirane šolske table se šolskim vodstvom priporočajo v nakup. Predsednik poroča nato o ustanovnem shodu „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ v Celju dne 6. prosinca. Poročilo se vzame odobruje na znanje. Sestavil se je potem nekak splošni program za bodoče društveno delovanje ter se bo zlasti tudi petje zopet intenzivneje gojilo.

Pri točki „Iz šolske prakse“ se je vršil živahen razgovor o raznih šolstva tikajočih se vprašanjih, kakor glede enotnega postopanja pri klasifikovanju zunanje oblike, nabitranju med ljudstvom tukajšnjih okrajev nahajajočih se jezikovnih napak, o hospitovanju šolskih voditeljev v razredih i. t. d. V svojem službenem delovanju naleti učitelj večkrat na stvari, ki mu niso povsem jasne ali utegnejo zanimati druge tovariše. Take stvari treba zapisati in v društvenih zborovanjih pri gori omenjeni točki spraviti v razgovor. Tudi o najnovejših pojavih na pedagoško-didaktičnem in šolsko-političnem polju se bo v bodoče pri tej točki razpravljalo.

Tovariš Knapič je nato predaval obširno in temeljito o „Nadaljni izobrazbi učiteljevi“. Poudarjal je pred vsem važnost in potrebo temeljite vsestranske naobrazbe v obče za vsakega, zlasti pa za naš stan ter dokazoval, da sedanja splošna in strokovna izobrazba učiteljskega naraščaja ne zadostuje več potrebam časa ter da je nujno potrebno, da se naša učiteljska v smislu višje izobrazbe gojencev čim prej preosnujejo, kakor se je to drugod deloma že izvršilo. Nadalje je poročeval obširno razpravljal o vprašanju, zakaj in kako se učitelj — bodisi novinec ali v službi osivel — sam nadalje izobrazuj in popolnuij ter o sredstvih, ki mu jih je treba v svrhu višje splošne in strokovne naobrazbe vestno in marljivo uporabljati.

Zanimivo predavanje se je vzelo z živahnim odobravanjem na znanje ter izrekla poročevalcu zahvala.

Pri zadnji točki dnevnega reda se je med drugim sklenilo, da se ima prihodnje (tretje) zborovanje vršiti dne 3. velikega travna na Vidmu.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj je zborovalo dne 1. sušca t. l. ob precej dobri udeležbi v Celju. Gosp. predsednik pozdravi navzoče ter preide na dnevni red. Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri s pristav-

kom, da se je dotični učitelj obvestil o sklepu našega društva glede neopravičene zahteve njegovega šefa. Odsotnost opraviči več tovarišev in to zaradi bolezni. Predsednik objavi navzočim, da je čestital tovarišu Hernausu pismeno v imenu našega društva. Štajerski učit. „Zvezi“ je poslalo naše društvo zopet 6:96 K in s tem storilo napram „Zvezi“ svojo stanovsko dolžnost. Glede novega disciplinarnega zakona prečita g. predsednik članek iz „Freie Lehrerstimmen“, iz katerega je razvidno, da se tudi izvenštajerski tovariši zanimajo in zavzemajo za toli potrebno in pravično zahtevo štajerskega učiteljstva. Tovariš Čulek stavi v povzdigo petja primeren predlog, na katerega podlagi bomo začeli dozdej zanemarjeno petje iznova gojiti. V ta namen se bo pri prihodnjem zborovanju izvolil stalen pevski odsek. Ker še naša „Spodnještajerska zveza“ nima upravnega odbora, se bo volil isti tudi pri prihodnjem zborovanju. Kot glavna točka zborovanja je bilo predavanje tovariša Zidarja iz Nove cerkve o astro-fiziki. Na podlagi neke knjige „Hrvatske Matice“ nas je vodil tovariš (seveda v duhu) po brezmerem vsemirju. Glasno odobravanje društvenikov mu je bilo jasen dokaz, da je zadel pravo struno. Prihodnje zborovanje dne 5. aprila t. l. Tajnik.

Književnost in umetnost.

„Zvonček“ ima v 4. številki to-le zanimivo in prelepo vsebino: Pregnanec. Fr. Žgur. Romanca. — Ob božjem grobu. Ivan Stukelj. Povest. — Rak. Fr. Lovšin. Pesem. — Junak. E. Gangl. Romanca s podobo. — Pomladanski večer. Samko Cvetkov. Povest. — Na gostiji. C. Golar. Pesem. — Slovanske pravljice. Nik. Vrhov. Pravljica. — Pirhi. Samko Cvetkov. Pesem. — Vilko — ministrant. F. Palnák. Povest. — Spominski in slavnostni dan. L. Ogorek. Opis s tremi podobami. — Pripovedka o Atilovem grobu. M. P. Pripovedka. — Ko bi bilo res . . . Fr. Žgur. Pesem. — Belopeški jezeri. N. Pretko. Pesem. — Andrej Žumer. L. Ogorek. Životopis s podobo. — Jankova ljubljenska. Strninski. Povest. — Pouk in zabava. Zastavica v podobah. Fr. Rojec. — Novice. Rešitev. — Brez lista, ki prinaša vedno tako raznovrstno in izbrano vsebino, okrašeno s prelepimi in mnogimi podobami, bi pač ne smela biti nobena slovenska hiša in šola. Novi naročniki dobe še vedno vse številke II., III. in letošnjega letnika.

„Popotnik“ ima v 3. številki to vsebino. 1. V. Bežek: O formalnih in didaktičkih stopenj in pa o razvijajočepodablajočem pouku. (Dalje.) — 2. L. Fettich-Frankheim: Kako uporabljaj učitelj posamezne predmete v vzgojilni namen. — 3. Matija Heric: Razni nazori o računanju z desetinskimi števili in z navadnimi ulomki. — 4. V. Pulko: Smodnik. (Učna slika.) — 5. Dr. Fran Ilešič: V oceno Slomškovega delovanja. — 6. Ant. Leban: Kako pospeševati redni šolski pouk. — 7. Književno poročilo. (Novosti.) — 8. Razgled. Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika.

Vestnik.

Osebna vest. Gosp. nadučitelj Franc Bajt je bil izvoljen 12. pret. m. zastopnikom učiteljstva v c. kr. okrajni šolski svet za goriško okolico.

Pripravljalni odbor za sklicanje shoda kranjskega učiteljstva ima v četrtek, dne 2. t. m., svojo drugo sejo, kjer se bodo redigovale resolucije, ki jih dobi vsak udeleženec shoda že pred njega začetkom tiskane v roke. Te resolucije temelje na prošnji, ki jo je uložilo „Slov. učit. društvo“ deželnemu zboru kranjskemu dne 20. maja 1902., in ki jo je priobčil tudi naš list. Resolucije morajo biti sprejete brez debate in enoglasno!

Pripravljalni odbor deželne učiteljske konferencije je imel dne 23. pret. mes. svojo V. sejo. Ker je bil c. kr. deželni šolski nadzornik Fr. Hubad zadržan, je predsedoval